

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى

مدىرى : آق چوره اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۰ صاى ۱۸ ۱۹ شىباط ۱۳۳۰ يىل ۳ جلد ۷ صاى ۷۸

(۱۲۷۲) سنه سنده استانبوله كلهرك تصديقات حاشيه سنى جنتمكان سلطان عبدالمجيد تقديم ايتمش ، يوز ليرا احسانه نائل اولمش ، مذكور حاشيه بااراده سنيه مطبعة عامروده طبع ايدلمشدر. (۱۲۷۵) ده ولايت واسطه سيله تصورات حاشيه سنى تقديم ايتمه سيله ده باقيد حيات يوز اللى غروش معاشله تلطيف اولونمشدر. (۱۳۰۳) سنه هجرية سنده آلتمش اوچ ياشنده اولدينى حالده ارتحال دار بقا ايله پدرى ياننه دفن ايدلمشدر .

طبع اثرلى :

منطقدن عربجه (تصورات ، تصديقات ، فنارى وايساغوجى حاشيه لرى) ايله توركجه (منطق زبده سى) دفن اداب مناظره دن (حسينيه حاشيه سى) .

غير مطبوع آثارى :

علم كلامدن (جلال الدين دوانى ، شرح عقائد نسفى ، خيالى) حاشيه لرياه منطقدن (تهذيب المنطق) ، فن اداب مناظره دن (مير ابوالفتح) ، نحو دن (ملا جامى) حاشيه لرياه قرائت سبعة و عشره يه دائر توركجه (زبده) ناميله بر رساله ، واواخر عمرينه تصادفله ناتمام قالان (قاضى بيضاوى) تفسير شريفى حاشيه سندن عبارت اولماق اوزره جمعاً اون درت دانه در .

چنكل كوي ، ۱۲ كانون ثانى سنه ۱۲۳۰

بررسلى : محمد طاهر

مصرک بيوك اوغلى

باشى بيل ۳ - جلد ۷ - ماي ۲ ده در .

كامل ۱۹۰۵ سنه سنده « العالم الاسلامى » ناميله يكي بر مجموعه چيقاردى . بو هفته لى غزته نك غايه سى مسلمانلرى انتباهه دعوت ايتمك وعين زمانده اونلره آوروپانك كنديلرى حقنده نه لردوشونديكى آ كلاتمق ايدى . ايكي سنه صوكره بويوك مصرلى نك ديكر ايكي غزته تأسيس ايتديكى كوربيورز . مصر ليلرك مى امللرني آوروپاليله تفهيم ايتمك ، اونلره غرب مملكتلرنده طرفدار بولمق

ایچون احداث ایدیلن بوایکی غزته نك بری فرانسزجه، دیکری انگلیزجه چیقورودی.
ایکی سنك ده اسمی « مصر بایراغی » ایدی .

بوراده مصطفی کاملک سی و فعالیت خصوصنده نه قدر حیرت ویریجی بر
قابلیت و اقتداره مالک اولدیغی سویلک موافق اولور. اونک قدر جالیشان آدمرك
عددی حقیقه محدوددر . انسان مصرلی وطنپرورک کوردیکی ایشک مادی
و معنوی بویوکلککی درپیش ایدنجه متحیر قالیر . مصطفی کاملک ملیتپرورک
جریاننك اداره سی کی غایت مهم و یوریجی برایش کورمکله برابر عینی زمانده
اوج یومی غزته نك سیاهی مدیریتی ده درعهده ایتشدی . صباحین سکز بویوک
صحیفه اوزرینه (اللواء) نی، اوکله اوستی درت صحیفه لق فرانسزجه وایکندی
وقتی کذلک درت صحیفه لق انگلیزجه غزته نی نشر ایدیورودی . همان هرکون
ایراد ایتدیکی نطقلر ، آوروپا مطبوعاتنده کی مقاله لری ده بوکا علاوه ایدیلیرسه
کاملک فعالیتی حقنده برفکر ایدینک ممکن اولور .

بویوک مصرلی دها اون طقوز یاشنده ایکن پارسده مشهور محرره لردن
مادام ژولیه ت آدان ایله کوروشدیکی صیره ده اوکا صمیمی آرزولرینی شوصورتله
ایضاح ایتشدی : « سوزله ، مکتبله ، غزته و کتابله (۱) و طند اشرم تزدنده
حمیت حسنی اویاندرمه ، مصرلیلری مصره و مصری مصرلیلره اعاده ایتمه
چالیشمق ایستیورم . » مصطفی کامل بوملاقادن اون سنه صوکره بویوکوزمل
پروگرامی همان تمامیه تطبیقه موفق اولمشدی . عجیباً کامل سوز ، مکتب ،
غزته و کتابله نه کی نتیجه لر الله ایتدی ؟

« نکرین شعور الیمه . » ایشته کاملک استحصال ایتدیکی الک بویوک نتیجه
بودر . اونک ظهورینه قدر کندینی اونوتان مصر اهالیسی کاملک ایقاعلی ایله
وارلغی ادراک ایتدی . اولجه نیل وادیسنده عربجه سویلر ، دین اسلامه
منسوب برچوق نفوس واردی ، کامل بوخلقی برملت حاله کتیردی . بویوکون
بر مصر کنجندن ملیتی صوریکنز ؛ آله جفکنز جواب شودر : « بن نه تورکم ،
نه چرکسم ، نه عربیم ؛ بن مصرلییم ! »

کاملک ظهورندن صوکره نیل وادیسنده تحداث ایدن عظیم انقلاب حقنده بر

فکر ویر . . . تصویر ایتلی یم . بونلرک اک مهملری
 دانشوا . . . مسئله سی ولورد قرومرک استعفا سیدر .
 یقینده . . . ۱۵۰ . . . آره سنده کی کویلردن برینک اسمیدر . اهلی
 کوکریج . . . ایچون بوکویه کان برطاقم انکلیر ضابطلری فلاحلر طرفندن
 قوغیلدورلر . بر انکلیر ضابطی قوغمق ، لوندره حکومتی ایچون بوندن شیخ
 بر جنایت متصور اولدیغندن انکلیرلر بو عفو ایماکنسز جرأتی مرحمتسزجه
 جزالنديرمغه قرار ویریورلر ، اورته ده آقش بر دامله قان اولدیغنی حالده
 فلاحلردن دردینی اعدام واون یدیسی آغیر جزالره چاریدیریورلر . بومدهش
 فاجعه ، غاصبارک مصر قومنه قارشى ارتکاب ایتدکلری بوقانلی جنایت مصطفی
 کامل و آرقداشلرینه مجنونانه بر غضب الهام ایدیور . بویوک مصرلی نك شدتلی
 پروتستورلی اوزرینه بوتون مصر آياغه قالقیور ، انکلیرلر محبوس فلاحلری
 تخلیه مجبوریتده قالیورلر . ۱۸۸۲ دن بری مصریلری اسیر کبی ظلم وقهر
 ایله اداره ایدن انکلیر اداره سنک ایلک هزیمتی بودر .

طباح یاخود عقبه مسئله سنه کلتجه : طباح ، عربستان یاریم آطه سنده
 عقبه کورفزینک ساحلنده وحجاجک یولی اوستنده کائن برقریه در . ۱۹۰۶
 سنه سنده بوکویک جهت ارتباطی باخودملکیکی انکلتره ایله تورکیا آره سنده وخیم
 بر اختلاف احداث ایتدی . لوندره حکومتی طباحک مصر خدیویقته عائد
 اولدیغنی ادعا ایدیور ، باب عالی ایسه تورکیا - مصر حدودینک طباحک بر
 پارچه غریبنده بولندیغنی و بناء علیه طباحک ممالک عثمانیه داخلنده قالدیغنی ایلری یه
 سوریسوردی . لوندره قابینه سی باب عالی نی تهدیده باشلادی . مصرده هیچ بر
 حقه مستد اولیه رق فضولی بر حاکمیت تأسیس ایدن انکلتره نك کندینی مصر
 خدیویقی یرینه اقامه ایله مصرک حقیقی متبوع و حاکمی اولان حکومت عثمانیه یه
 قارشى خصمانه بروضعیت آلمسی ، مصطفی کامل و طرفدارلرینی صوک درجه
 اغضاب ایتدی . اونلر « اللوام » ده در حال انکلتره علیه شدتلی بر مجاهده
 [۱] کاملک (الشمس المشرق) نامنده عربجه برتألیفی واردر ، بو کتابده وطنپرورلکک
 ژاپونلری نه قدر یوکسلندیکی ایضاح اولوغندر .

آجدیلر؛ باب عالی نك پواتیقه سنی ترویج ایله دیکری انگلیزجه چیقورودی مصرک
دوغریدن دوغری یه سلطنت عثمانیه طرفنده

هیجان و غلیان مثلی کورلمه مش بر شکل آلدی. اوتور حیرت ویریجی بر
نیل وادیسند سیاستی مأمورلغنی دها دوغریسی والی عمومیتلرک ایدن
اختیار، دوراندیش لورد قرومر، لوندرد قاینه سنه کوندردیکی راپورلرد
«اگر طباح تورك عسکری طرفدن اشغال ایدیلیرسه مصرده بوتون مسلمانلر
درحال عمومیتله قیام وعصیان ایدم جکلردر. دییور وانگلزلرک وضعیتده کی
وخامنی تصویردن چکنم یوردی. لوندرد قاینه سی مصرده حاکمیتک معروض
قالدینی مخاطرمی کوز اوکونه کتیردک باب عالی یه براتیاتوم تبلیغ ایتدی،
وحکومت عثمانیه عرض تسلیمیته مجبور اوله رق طباحدن واز کجدی. مصطفی
کامل بومستله ده ایستدیکي مثبت نتیجه یی الده ایدمه مکله برابر انگلیز نفوذینه
جدی بر ضربه وورمش ولورد قرومرک استعفا سنی تسریع ایتمش اولدی.

اصل اسمی (تولینغ بارین) اولان لورد قرومر انگلتره طرفدن مصره
(۱۸۸۳) ده کوندرلمشدی. بو آدم اهراملر مملکتنده انگلیز املاری ایچون
حقیقه امانالسز بر آلت وخدمتکار اولدی، حقاری غصب ایدیلن خلقه محکومیت
واسارتی حس ایتدیرمه مک ایچون اوکا بر پارچه عدالت، بر پارچه حریت،
بر پارچه رفاه ویرمکدن عبارت انگلیز سیاستی حیرت ویریجی بر سهولت
وموفقیتله تطبیق ایتدی. لورد قرومرک سعی و همتی سایه سنده مصرده ذکره
شایان بر اقتصادی پرواز و ترقی کورولدی. فقط عینی زمانده لورد قرومر مصر
حکومت و اداره سنی انگلیز لشدیرمک ایچون الندن کلنی یامشدی. قرومرک
بومشوم فعالیتک مختلف صفحه لرینی، بومقاله نك ایتداسنده اوزون اوزادی یه
آکلاتدیغ ایچون تکرار تفصیل ایتیه جکم. لورد قرومر نیل وادیسند انگلیز
حاکمیتک تمثالی اولدینی ایچون مصطفی کامل و طرفدارلری نظرند اک بویوک
دشمن او ایدی.

یکرمی سنه یی متجاوز بر زماندن بری مصری بر مستملکه کی اداره ایدن لورد
قرومر، مصطفی کاملک علوی جهادندن سوکره موقعنک صارصلدینی حس

ایتدی .
 حادته لرینک مصرده کی تاثیرلری ، کیتدکجه
 ۱۵۰
 قرومره ایشی اسکی سیاستک تطبیق ایدیله میه جگنی آ کلاتدی . قرومر ،
 مصرده یکریمی درت سنه یی بولان برسلطنتدن صوکره ۱۹۰۷ سنه سی نیساننده
 فراغه مجبور اولدی واهراملر مملکتی ترک ایتدی . قرومرک استعفا سی
 مصطفی کاملک اک پازلاق مظفریتلرندن بریدر . اختیار لوردک یرینه تعیین
 ایدیلن (سیرالدون غورست) مصرده ملنک حقلرینه دها رعایتکار بر پولتیقه
 تعقیبه باشلادی . قرومر مصری بر مستملکه کی اداره ایشی ایدی ، الدون
 غورست بوکا تمامیه ضد و مخالف اوله رق نیل وادیسنده واسع یعنی مساعده کار
 بر حمایه (پروتکتورا) تأسیس ایتدی و مصرک اداره سنی ، منور و تحصیل
 کورمش مصر لیره برافندی . بویوک مصرلی بو صورتله مجاهده سندن مثبت بر
 نتیجه ده الده ایشی اولدی ، فی الواقع (الدون غورست) ک پولتیقه سی مصرک
 حریتنه دوغری ایلاک مرحله یی تشکیل ایدیوردی .

۱۹۰۷ سنه سی ، مصطفی کاملک حیاتنک اک مهم سنه سیدر . آتشین خطیب
 ۱۹۰۷ ده لورد قرومری اسقاط ایتکله برابر « حزب الوطنی » یی ، یعنی ملی
 فرقه یی تأسیس ایله یابدینی ایشی نتیجه موفق اولدی . بوتون وطنپورلری
 طوبلایان بو فرقه ۲۷ کانون اول ۱۹۰۷ تاریخنده بویوک مؤسس کاملی قید
 حیات شرطیه رئیسک انتخاب ایتدی . کاملک صوک موفقیتی بودر ، فی الحقیقه
 بوندن بر آ ز زمان صوکره کاملک افولی مقدر ایدی .

پیتمه دی

محمد علی توفیق